

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

Universitatea Tehnică a Moldovei

Facultatea Inginerie Mecanică, Industrială și Transporturi

Departamentul Transporturi

Admis la susținere

Șef departament:

Victor Ceban, Dr., conf.univ.

„_____” _____ 2022

**Perfecționarea procesului de asigurare a răspunderii
juridice a subiecților implicați în producerea
accidentelor rutiere**

Teză de master

Masterand:

**Vladimir ȚÎGANAȘ, MET-
201M**

Coodonator:

**Nina GARȘTEA,
conf.univ., dr.**

Chișinău, 2021

ADNOTARE

Autor – Vladimir ȚIGANAȘ. Titlul – Perfecționarea procesului de asigurare a răspunderii juridice a subiecților implicați în producerea accidentelor rutiere. Teză de master în vederea obținerii studiilor de master la specialitatea Inginerie Mecanică, Industrială și Transporturi. Chișinău 2021.

Cuvinte cheie: asigurare, accident rutier, răspundere juridică.

Scopul tezei este de a analiza situația actuală a Republicii Moldova în domeniul asigurărilor, accidentelor rutiere și a procesului de asigurare a răspunderii juridice a subiecților implicați în producerea accidentelor rutiere prin realizarea unui studiu detaliat al datelor oficiale actuale, dar și a unui studiu comparat cu practicile europene și punctarea pârghiilor de prevenire a producerii accidentelor rutiere.

Obiectivele cercetării sunt:

- Analiza situației accidentelor rutiere pe plan național și desfășurarea tipurilor de răspundere juridică;
- Analiza aprofundată a procesului de asigurare a răspunderii civile pentru prejudiciile cauzate de accidente rutiere prin enumerarea factorilor de risc, tipurile de asigurare obligatorie și asigurare facultativă.
- Analiza și desfășurarea deficiențelor activității de asigurare și a modalităților de perfecționare a acesteia, precum și a metodelor de prevenire a producerii accidentelor rutiere la nivel național, reieșind din practica europeană.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării: raportarea temei la situația actuală și punctarea importanței digitalizării pieței de asigurări, mai ales în contextul pandemic, precum și perfecționarea cadrului legal vizavi de regulile de circulație rutieră.

Problema științifică importantă soluționată:

- Înfățișarea metodelor de prevenire a producerii accidentelor rutiere la nivel național prin analiza raportată la practicile europene în urma studiului aprofundat al datelor statistice oficiale, actuale.

Importanța teoretică a tezei constă în analiza diferențelor dintre tipurile de răspundere juridică și de asigurări, precum și realizarea clasificării acestora, clasificarea factorilor de risc.

Valoarea aplicativă a lucrării: Colectarea datelor statistice oficiale actuale, precum și înfățișarea rezultatelor cercetării, elaborarea unui plan de îmbunătățire a situației actuale prin enumerarea propunerilor de îmbunătățire a strategiilor naționale privind siguranța în traficul rutier.

Summary

Author – Vladimir ȚÎGANAȘ. **Title -** Improvement of the process of ensuring the legal liability of the subjects involved in the occurrence of road accidents. Master's thesis in order to obtain master's degrees in the speciality of Mechanical, Industrial and Transport Engineering. Chișinău 2021.

Key-words: insurance, car accident, legal liability

The purpose of the thesis is to analyze the current situation of the Republic of Moldova in the field of insurance, road accidents and the process of insurance and legal liability of the subjects involved in the production of road accidents through a detailed official data research and punctuation of road accident prevention levers.

The research objectives are:

- Analysis of the situation of road accidents on the national level and development of the types of legal liability;
- In-depth analysis of the civil liability insurance process for road accident damage by listing risk factors, types of compulsory insurance and optional insurance.
- Analysis and development of the deficiencies of the insurance activity and of the modalities of its improvement, as well as of the methods of prevention of the occurrence of road accidents at national level, resulting from the European practice.

The novelty and the scientific originality of the paper: reporting the topic to the current situation and pointing out the importance of digitizing the insurance market, especially in the pandemic context as well as the improvement of the legal framework regarding the traffic rules.

The important scientific problem solved:

- Demonstration of road accident prevention methods at national level through analysis of European practices following an in-depth study of official, up-to-date statistical data.

The theoretical importance of the thesis consists in analyzing the differences between the types of legal liability and insurance, as well as the classification of these, the classification of risk factors.

The applicative value of the paper: Collect current official statistics as well as present research results, draw up a plan to improve the current situation by listing proposals for improving national road safety strategies.

CUPRINS

ABREVIERI	9
INTRODUCERE	10
NOȚIUNEA ȘI ESENȚA ACCIDENTULUI RUTIER ȘI TIPOLOGIA	
RĂSPUNDERII JURIDICE PENTRU PRODUCEREA ACESTUIA.....	12
1.1 Accepțiunile noțiunii de accident rutier	12
1.2 Răspunderea contravențională în cazul producerii accidentelor rutiere	17
1.3 Răspunderea penală în cazul producerii accidentelor rutiere.....	23
1.4 Răspunderea civilă în cazul producerii accidentelor rutiere	26
REALIZAREA PROCESULUI DE ASIGURARE A RĂSPUNDERII CIVILE	
PENTRU PREJUDICIILE CAUZATE DE ACCIDENTELE RUTIERE.....	32
1.5 Factorii de risc ai producerii accidentelor rutiere	32
1.5.1 Factorul uman.....	34
1.5.2 Factorul de mediu	36
1.5.3 Alți factori.....	39
1.6 Asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule	41
1.7 Importanța și tipurile de asigurare facultativă.....	48
CĂILE DE PERFEȚIONARE A PROCESULUI DE ASIGURARE A	
RĂSPUNDERII CIVILE ȘI PÂRGHII DE PREVENIRE A PRODUCERII	
ACCIDENTELOR RUTIER	52
1.8 Deficiențele activității de asigurare și modalități de perfecționare a acesteia	52
1.9 Metodele de prevenire a producerii accidentelor rutiere la nivel național reieșind din practica europeană	56
1.10 Propuneri de îmbunătățire a strategiilor naționale privind siguranța în traficul rutier	63
CONCLUZII	71
BIBLIOGRAFIE.....	72

Abrevieri:

RM= Republica Moldova.

Legea STR= Lege privind siguranța traficului rutier: nr. 131 din 07.06.2007. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 20.07.2007, Nr. 103-106, art. 443.

RCR= Regulamentul Circulației Rutiere: Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.357 din 13 mai 2009, cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 15.05.2009, Nr. 92-93, art. 409.

HG 693 = CONCEPTIA Sistemului informațional automatizat ”Registrul de stat al accidentelor rutiere”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.693 din 21 iunie 2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat “Registrul de stat al accidentelor rutiere”. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 29.06.2007, Nr. 90-93, art. 729.

Cod Penal= CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA. COD Nr. 985 din 18-04-2002, Publicat : 14-04-2009 în *Monitorul Oficial* Nr. 72-74 art. 195.

Cod Contravențional = Cod Contravențional al Republicii Moldova: nr. 218 din 24.10.2008. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 17.03.2017, Nr. 78-84, art. 100.

Cod Civil= Codul Civil al Republicii Moldova: nr. 1107 din 06.06.2002. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 22.06.2002, Nr. 82-86, art. 661.

RCA = asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Legea 414 = Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule: nr. 414 din 22.12.2006. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 26.02.2016, Nr. 32-35, art. 112.

CNPF = Comisia Națională a Pieței Financiare

Introducere

Indiferent de gradul avansat al tehnologizării, fenomenele naturale nu pot fi controlate sau prevenite.

Odată cu modernizarea mijloacelor de transport și trecerea la transportul auto sau avia, nu înseamnă că riscurile de accidente se reduc. Factorul uman nu poate fi controlat, indiferent că e vorba de riscuri de sănătate, de bunuri sau de activitate profesională. Cel mai des, acestea sunt imprevizibile.

Tocmai din acest motiv, una din opțiuni este transferul de risc. Această idee stă la baza serviciilor ce presupun preluarea riscurilor contra unei plăți. Cel mai elocvent exemplu în acest sens reprezintă asigurările de diferite tipuri, în funcție de necesitatea umană: asigurări de viață, medicale, asigurări pentru automobil, pentru casă, asigurarea proprietăților, mai ales, în cazul întreprinderilor ce își asigură mărfurile, activele și bunurile materiale. Astfel, are loc procesul de apărare juridică prin dreptul de proprietate, acesta fiind o formă de prevenire și asigurare a pagubelor eventuale.

La acest capitol, societatea Republicii Moldova nu este o excepție. Odată cu migrarea la economia de piață, dar mai ales, în ultimii zece ani, pe piața din Republica Moldova a fost înregistrată o cerere semnificativă pentru serviciile de asigurare. Astfel, simțul proprietății a început să se dezvolte tot mai mult, fapt ce a generat deschiderea pe piața națională a multipleror companii de asigurări și crearea unei pieți noi: piața de asigurări.

Scopul pieței de asigurări este să permită asiguratorilor să-și conducă operațiunile comerciale parțial degajați de consecințele unei eventuale pierderi, respectiv avarieri ale mijloacelor de transport sau ale bunurilor transportate.

Odată cu economia de tranziție, creșterea numărului de populație, precum și a numărului de automobile în Republica Moldova, piața de asigurări, în linii generale, dar și piața de asigurări auto, în particular, au devenit unul de cele mai importante sectoare ale economiei naționale. Acestea sunt în continuă dezvoltare și tranziție, fapt ce denotă actualitatea temei. Luând în calcul statistica accidentelor rutiere la nivel național, o atenție deosebită trebuie acordată cercetării esenței accidentelor rutiere și, în special, realizării procesului de asigurare a răspunderii civile pentru prejudiciile cauzate de accidentele rutiere.

În lucrarea de față, se propune un studio amănunțit cu această tematică, desfășurat, după cum urmează, în 3 capitole de bază cu trimiteri la surse oficiale, date statistice actuale, precum și la reglementările juridice din acest domeniu, la practicile internaționale, europene.

Scopul și obiectivele acestei cercetări sunt de a prezenta situația actuală încadrării juridice a faptelor negative, legate de producerea accidentelor rutiere, cât și domeniul asigurărilor, în special a asigurării a răspunderii juridice a subiecților implicați în producerea accidentelor rutiere din Republica Moldova raportată la situația internațională și definirea căilor de perfecționare a procesului de asigurare a răspunderii civile, precum și a pârgھیilor de prevenire a producerii accidentelor rutiere.

Pentru realizarea lucrării de față, au fost aplicate următoarele metode, tehnici și instrumente de cercetare:

- În scopul analizei teoretice: documentarea bibliografică, documentarea și cercetarea surselor oficiale, analiza, sinteza, metoda inductivă și metoda deductivă;
- În scopul analizei practice: studiu de caz și analiza de conținut.

BIBLIOGRAFIE:

1. PRODAN, Svetlana. Evoluția și generalizarea infracțiunilor în domeniul transporturilor. In: *Legea și Viața*. 2015, nr. 12(288), pp. 16-21. ISSN 1810-309X)
2. POPUȘOI, Angela. Model nou de estimare a accidentelor rutiere. In: *Probleme actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului: materialele conf.*, 27 noiem. 2020, Chișinău, 2021, pp. 164-169. ISBN 978-9975-87-779-4.
3. Dicționare ale limbii române, dex-online [online] [accesat: 04.10.2021]. Disponibil: <https://dexonline.ro/>
4. Lege privind siguranța traficului rutier: nr. 131 din 07.06.2007. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 20.07.2007, Nr. 103-106, art. 443.
5. Regulamentul Circulației Rutiere: Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.357 din 13 mai 2009, cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 15.05.2009, Nr. 92-93, art. 409.
6. CONCEPȚIA Sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al accidentelor rutiere", aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.693 din 21 iunie 2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al accidentelor rutiere". In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 29.06.2007, Nr. 90-93, art. 729.

7. Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule: nr. 414 din 22.12.2006. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 26.02.2016, Nr. 32-35, art. 112.

8. Codul Penal al Republicii Moldova: nr. 985 din 18.04.2002. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 14.04.2009, Nr. 72-74, art. 195.

9. Cod Contravențional al Republicii Moldova: nr. 218 din 24.10.2008. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 17.03.2017, Nr. 78-84, art. 100.

10. CHIBAC Gh., BĂIEȘU A., ROTARI A., EFRIM O. Drept civil. Contracte speciale. –Ed. a 2-a – Ch.: Cartier, 2005. Vol. 3. – 2005. – 688p. ISBN 9975-79-327-4)

11. Codul Civil al Republicii Moldova: nr. 1107 din 06.06.2002. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 22.06.2002, Nr. 82-86, art. 661.

12. Hotărârea CNPF cu privire la procedurile aferente constatării amiabile de accident: nr. 37/14 din 19.08.2019 (în vigoare 30.08.2019). In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 269-272 din 30.08.2019, art.1455.

13. COBĂNEANU, Sergiu; BOTNARU, Natalia. Unele aspecte ale răspunderii contravenționale ca formă de răspundere juridică. In: *Revista Națională de Drept*. 2012, nr. 9(144), pp. 27-30. ISSN 1811-0770

14. Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la permisul de conducere, organizarea și desfășurarea examenului pentru obținerea permisului de conducere și condițiile de admitere la traficul rutier: nr. 1452 din 24.12.2007. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* Nr. 8-10, art. 42.

15. Decizie de inadmisibilitate a sesizării nr. 177g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 242 alin. (1) din Codul contravențional și din articolul 2 din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea neînsemnată a vehiculelor) din 12.08.2021 [online]. Curtea Constituțională a RM [citat: 04.10.2021].

Disponibil:

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=decizii&docid=1054&l=ro>.

16. BAIEȘ, S., VOLCINSCHI, V., CEBOTARI, V., BĂIEȘU, A. Drept civil: Drepturile reale: Teoria generală a obligațiilor. Ed. a 2-a – Ch., vol. 2 – 2005. – 528 p. ISBN 9975-78-428-3

17. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației materiale despre

încasarea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau altă vătămare a sănătății ori prin deces: nr.6 din 04.07.2005 [online]. Baza de date a hotărârilor Plenului Curții Supreme de Justiție [citat: 06.10.2021]. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/db_plen_csj.php

18. GARȘTEA, Nina, POSTOLACHI, Cristina. Factorii de influență asupra sporiirii numărului accidentelor rutiere în R. Moldova. In: Transport: economie, inginerie, și management: conf. naț. șt.-practică cu participare intern., 25-26 octombrie 2013; Universitatea Tehnică a Moldovei. Chișinău, 2013, pp. 93-100. ISBN 978-9975-45-273.

19. Poliția Republicii Moldova: „Împreună pentru o societate mai sigură”. Inspectoratul General al Poliției [citat: 20.10.2021]. Disponibil: <https://politia.md/>

20. CORPOCEAN A., ROTARU I., PLĂMĂDEALĂ V., Ecologizarea sistemului om – automobil – mediu: Manual. – Chișinău : Tehnica-UTM, 2016. – 350 p. ISBN 978-9975-45-445-2.

21. DRĂGULEȚ, Răzvan. Rezumat teza de doctor [online], [accesat: 18.10.2021]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/96613710/Dragulet-Razvan-Laurentiu-Rezumat>

22. PLĂMĂDEALĂ, Vasile, CORPOCEAN, Anatolie. Viteza și siguranța circulației rutiere. In: Transporturi: Inginerie, Economie și Management: conf. națională științifico - practică, Universitatea Tehnică a Moldovei, 17-18 noiembrie, 2017. Chișinău, 2017, pp. 127-133. ISBN 978-9975-45-511-4.

23. PLĂMĂDEALĂ, Vasile. Pericolul conversațiilor telefonice în timpul conducerii autovehiculului. In: Meridian Ingineresc. 2017, nr. 1, pp. 61-71. ISSN 1683-853X.

24. COCIU Svetlana. Factorii de mediu care influențează producerea accidentelor rutiere [Environmental risk factors related to road traffic crashes].In: Arta Medica. 2020;77(4), pp. 93-96. ISSN 1810-1852.10.5281/zenodo.4174998.

25. BIVOL E. Sisteme informaționale avansate în managementul traficului. In: Conf. tehnico-științifică a colaboratorilor, doctoranzilor și studenților, vol. II. Chișinău: UTM, 2017, pp.79-81. ISBN 978-9975-45-500-8.

26. Hotărârea Guvernului cu privire la reorganizarea Sistemului informațional automatizat de căutare "Automobilul" în Registrul de stat al transporturilor și introducerea testării a autovehiculelor și remorcilor acestora: nr. 1047 din 08.11.1999. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 12.11.1999, Nr. 126-127, art. 1113.

27. ANTOCI, Andrei, PLĂMĂDEALĂ, Vasile. Condițiile rutiere și siguranța traficului rutier. In: Transporturi: Inginerie, Economie și Management: conf. națională

științifico - practică, Universitatea Tehnică a Moldovei, 17-18 noiembrie, 2017. Chișinău, 2017, pp. 17-22. ISBN 978-9975-45-511-4.

28. PLĂMĂDEALĂ, Vasile. Zona moartă – una din cauzele principale de producere a accidentelor rutiere. In: Transporturi: Inginerie, Economie și Management: conf. națională științifico - practică, Universitatea Tehnică a Moldovei, 17-18 noiembrie, 2017. Chișinău, 2017, pp. 143-148. ISBN 978-9975-45-511-4.

29. LEGE cu privire la asigurări: nr. 407 din 21.12.2006. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 06.04.2007, Nr. 47-49, art. 213.

30. Despre asigurarea Carte Verde [online], RapidAsig.md. [citată: 21.10.2021]. Disponibil: <https://rapidasig.md/despre-asigurari/carte-verde>

31. Comisia Națională a Pieței Financiare, © 2021 [citată: 21.10.2021]. Disponibil: www.cnpf.md.

32. UNGUR, Cristina, CUCIUREANU, Gheorghe. *Sectorul de asigurări din Republica Moldova. Consolidarea pieței și tendințe de digitalizare* [online]. Bizlaw, 11 august, 2017 [citată: 03.11.2021]. Disponibil: <https://www.bizlaw.md/2017/08/11/sectorul-de-asigurari-din-republica-moldova-consolidarea-pietei-si-tendinte-de-digitalizare>.

33. Tenner, Smith. *These are the Top InsurTech Companies in Europe (2021)* [online]. Daily Finance, 2021 [citată: 07.11.2021]. Disponibil: <https://df.media/these-are-the-top-insurtech-companies-in-europe-2021/>.

34. Site-ul Comisiei Europene [online], [citată: 15.11.2021]. Disponibil: <https://ec.europa.eu/>